



23.

1776, 8 18

DISSERTATIO
INAUGVRALIS IVRIDICA

DE
NAVI OPPIGNORATA

AD
ART. VI. TIT. IV. LIB. III.
IVRIS LVBECENSIS

261 d

QVAM
AVSPICIIS REGIIS
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

PRO
SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
RITE OBTINENDIS

D. XV. APR. MDCCLXXVI.

H. L. Q. C.
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

A R G O R
IOACHIMVS LVDOVICVS TANCK
LVBECENSIS.

GOETTINGAE
Litteris JOANN. CHRISTIANI DIETERICH.



DISSERTATIO

IN AVARIALI IUDICIA

DE

NAVI OPIGINORATA

AD

IVRS IUDICIS

QVA

AVSPICIS REGIS

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVGVSTITATE

PER

SVMMSIAV PVPORV IRE HONORIBVS

AVT AVGVSTIS

D. H. V. P. M. P. M. P. M.

M. D. C.

AVT AVGVSTIS IUDICIA

IOACHINVS HVBONVS TAVCA

IUDICIA

Faint, mostly illegible text and a rectangular stamp at the bottom of the page.



V I R O

PERILLVSTRI ET CONSVLTISSIMO

DIGNITATE, SPLENDORE

AC IMMORTALIVM IN PATRIAM MERITORVM
AMPLITVDINE CELEBERRIMO

IOACHIMO TANCK

I. V. D.

S E N A T O R I

DE S. R. I. LIBERA REPVBICA LVBECENSI
MERITISSIMO

PATRVO SVO ATQVE FAVTORI

SVMMO HONORIS AC PIETATIS CVLTV AD CINERES
VSQVE DEVENERANDO



O HANC V

DISSERTATIONEM INAUGURALEM

SEMPITERNVM

VENERATIONIS ET GRATITVDINIS MONVMENTVM

D. D. D.

IOACHIMO TANCK

L. V. D.

SENATOR

DE S. P. I. LIBERA REPUBLICA LYBONENSIS

IN PATRIO SVO ATQVE INVTORIO

AUCTOR

AVNIMO HONORIS AC METATIS CVLTA AD CIBERES

IOACHIMVS LVDOVICVS TANCK.



CONSPECTVS DISSERTATIONIS.

Praefatio instituti rationem sinit.

CAP. I. De pignore Rei mobilis secundum Ius Lu- becense in genere.

Pignus rei mobilis consideratur.

I. Quoad Naturam eius.

- a) Notio determinatur. §. I.
- b) Denominatio. §. II.

II. Quoad Constitutionem

A) *ratione modi.*

Constituitur hoc pignus traditione

- a) vera §. III.
- b) symbolica §. IV.
- c) priuata auctoritate facta. §. V.

B) *ratione obiecti*

Obiectum est res mobilis. §. VI.

III. Quoad Effectum.

A) *Praestat securitatem.*

- 1) Dominium non transfertur. §. VII.
- 2) Possessionem tantum tribuit. §. VIII.
- 3) Remedia iuris ad eam consequendam. §. IX.
- 4) Necessitas retentionis demonstratur. §. X.

B) *Tribuit facultatem consequendi satisfactionem.*

I) *Extra concursum*

- a) inter ciues et extraneos. §. XI.
- b) inter ciues, vbi primo fit denunciatio.
§. XII.

Postea Aestimatio. §. XIII.

Tunc adiudicatio. §. XIV.

II) *In Concursu creditorum*

Creditor moto concursu pignus retinet. §. XV.

CAP.

CAP. II. De Naii oppignorata in specie.

Nauem oppignoratam pignus traditum constituere, docent,

I. Notio eiusmodi pignoris.

quae adplicatur. §. XVI.

II. Constitutio

A) *ratione modi*

interueniente traditione, §. XVII.

B) *ratione obiecti*

est enim res mobilis. §. XVIII.

III. Effectus

A) *Quoad securitatem durante nexu.*

1) Ius possidendi §. XIX.

idque

a) in flumine publico exercetur. §. XX.

b) retineri debet, non dimitti. §. XXI.

2) Sublato nexu.

a) nauis translata et reducta reuiuiscit.
§. XXII.

b) consensu creditoris abducta liberatur.
§. XXIII.

B) *Quoad persecutionem.*

Tam extra concursu quam moto, eo §. XXIV.

IV. Argumenta generalia

A) Negatiue §. XXV.

B) Positiue ex ratione legis, §. XXVI.

DIS-



DISSERTATIO
INAUGURALIS IVRIDICA
DE
NAVI OPPIGNORATA
AD
ART. VI. TIT. IV. LIB. III.
IVRIS LVBECENSIS.

P R A E F A T I O.

Non Scholae sed patriae discendum esse, commune est praeceptum prudentum: idque mecum reputans, optime me mihi consulere posse putavi, si tempus, elaborationi speciminis inauguralis destinatum, simul studio iuris patrii tribuerem, et pro virium mediocritate, quaedam, ad illustrationem eius adferrem. Deterrebat equidem a proposito isto, virorum clarissimorum laudeque mea maiorum auctoritas, qui partim integram ius Lubecense illustrarunt, partim singula eius capita tractarunt. Facile enim intelligebam, me nec ad illorum laudem posse accedere;

A

mul-

multosque fore, qui tale opus, leue nec specimine inaugurali dignum iudicarent, cum acta agere, interpretataque interpretata legerent. Nihil tamen fecius, a proposito me auocari passus haud sum, non dubitans, superesse adhuc quaedam, quae vltiori disquisitione digna, non sine utilitate accuratius possint determinari, quam illi fecerunt, qui vel in generali tractatione versantes, specialia quaedam neglexerunt, vel, aliis specialibus intenti, alia omiserunt. Huius generis esse videtur, Articulus VI. Tit. IV. Libr. III. Iuris Lubecensis, circa cuius sensum, varia adhuc dubia, post MEVII *a*) STYPMANNI *b*) et celeberrimi commentatoris iuris Hamburgensis *c*) interpretationes supersunt; nec LOCCENII *d*) obseruatio, qua huius Articuli mentionem facit, sufficientis interpretationis vicem suslinere potest. Disponit Articulus, quod, si quis nauem alicui pignoris iure obligauerit, eaque postea aliorum profectus sit, illamque vendiderit, persecutio creditori denegetur; sin autem redierit, nexum pignoris renouiscere statuit. Circa istam constitutionem valde controuertitur, an nauis ita obligata, pignoris ad manus traditi, an hypothecae tantum nexu obnoxia, censenda sit? quae praeterea, vera huius dispositionis sit ratio? In vtraque quaestione excutienda, disputatio mea versatur. Omnia subsidia ex principiis domesticis desumi, maiorumque institutis rem debere iudicari, facile quilibet mecum existimabit, qui non ignorat, Articulum citatum ex antiquis Codicibus iuris Lubecensis *e*) desumptum esse, illum-

a) in Commentario ad Ius Lubecense h. A.

b) de Iure maritimo, in HEINECCII scriptoribus de Iure nautico pag. 410.

c) in *der Sammlung der Hamburgischen Gesetze und Verfassungen*. T. V. P. 198.

d) in tr. de Iure Maritimo Libr. III. Cap. III. §. 3.

e) vid. Codicem Iuris Lubecensis antiquissimum apud B. de WESTPHALEN in T. III. Monum. inedit. p. 655. Art. CXLVI. et B. BROECKES fele-

illumque, priusquam usus iuris Romani ad maiores nostros penetraverit, in usu fuisse. Ut tamen facilius possit intelligi, originarie, et secundum simplicitatem naturalem, eandem apud omnes fere gentes fuisse contractuum naturam, unam, iuris Romani in Germania iuris communis instar obtinentis, observationem addere, non alienum videtur. Romani olim, sicut etiam Germani, pignoribus in securitatem crediti utebantur, ignorabant hypothecas. Circa pignora autem id obtinebat, ut, ex antiqui iuris regulis, creditor deberet pignori incumbere, si in eo plus habere vellet cautionis, quam in persona *f*): nec amissa possessione, rem, pignoris iure obligatam, a tertio vindicare poterat, quum iura inter eum et debitorem ex contractu pignoratitio descenderent. Idem olim, in pignore ad manus tradito, apud maiores nostros valebat, qui re creditori in securitatem crediti tradita, ipsi quidem facultatem concedebant, eam, donec ipsi satisfactum fuerit, retinendi, amissa vero possessione, contra tertium denegabatur actio *g*); de qua iuris patrii doctrina plura infra erunt exponenda. Romani postea, ad consequendum ius reale, mancipationem vel in iure cessionem hoc consilio adhibebant *h*), ut creditor, nomine proprio rem tueri, eamque contra quemcunque persequi posset. Ut tamen debitor securus redderetur de re sua recipienda, mancipationi addi solebat pactum fiduciae, quippe quod erat *pactum accessorium, quo, res ali-*

selectis observationibus adiectos Codices I. 143. II. 118. III. 285. conf. adh. Codicem mscrpt. d. A. 1498. P. III. Art. XIII.

- f*) vid. NOODT Obf. Libr. II. Cap. VIII. HELLFELD diff. de Hypotheca mobilium. §. VII.
g) vid. DOBBELER de negata mobilibus sequela, Groeningae 1718.
h) vid. PROUSTEAU Recitatt. ad L. Contractus XXIII. D. de R. I. Cap. XIX. n. 6. in MEERMANNI Thesaurio Iuris civilis et canonici T. III. VINNIVS ad Instit. Libr. IV. Tit. VI. §. 12. SCHVLTING in not. ad PAVLI Recept. sentent. Libr. II. Tit. XIII. pr.

alicui ea lege mancipabatur, ut is eam mancipanti remanciparet i). Pactum hocce, intuitu pignoris effecit, ut creditor, rem durante nexu sibi habere, eamque, si manibus suis fuerit subtracta, persequi posset; ita, ut possessione quoque naturali in debitorem locationis forsitan titulo translata, ipse tamen civilis possessor esse videretur. Haec omnia maiores nostri ignorabant, non opus erat, ut creditori dominium concederent, nec pactum fiduciae requirebatur; sed de natura pacti, perinde ac apud romanos contractus obligatorii, erat, ut creditor, soluto debito, pignus, debiti tantum nomine possessum, debitori reslitteret.

i) FRANC, CAROL, CONRADI de pacto fiduciae Ex. I. §. II,



CAPVT I.

DE

PIGNORE REI MOBILIS

SECVNDVM IVS LVBECENSE

IN GENERE.

§. I.

Notio Pignoris.

De quaestione illa, an articulus iuris patrii, quem interpretandum mihi sumsi, de pignore ad manus tradito, an de hypotheca verba faciat? exposituro, ante omnia, cum adfirmans placeat sententia, de iure eiusmodi pignoris, secundum Ius Lubecense, generatim agendum est: vt, adplicatis postea hisce principiis ad nauem oppignoratam, tanto accuratius ac facilius possit intelligi, quid de hac quaestione dicendum sit? Pignus autem, secundum ius Lubecense, idem est ac secundum ius Hamburgense; quo Ill. CAROL. FRIDER. WALCH *a)*, illud definit, quod sit: *contractus, quo debitor rem mobilem creditori in securitatem crediti eum in finem tradit, vt eam retineat, donec a debitore ipsi satisfactum sit.* Ius autem pignoris ex hac traditione creditori competens, facultatem continet, rem quandam retinendi, indeque solutionem consequendi.

Qua-

a) in Dissert. de contractu pignoratitio Hamburgensi §. IV.

Quadrant hae definitiones ad res mobiles tantum, ad hypothecae nexum adplicari nequeunt. Ad nostram enim tractationem, hypothecae quippe quae in rebus plerumque immobilibus constituuntur, non pertinent, naues enim, iure meritoque mobilibus accensentur *b*); hinc potius de pignore in rebus mobilibus constituto, quam de hypotheca dicendum erit *c*). Idque tanto magis, quum Articulus, in quo interpretando occupatus sum, secundum supra deducta, aetate, auctoritatem iuris Romani superet, et iam iis temporibus fuerit Codicibus iuris patrii insertus, quibus maioribus nostris hypothecae conventionales plane ignotae erant.

§. II.

Denominatio.

Varia ac diuersa sunt nomina, quibus maiores nostri conventionem pignoraticiam, ab antiquissimis inde temporibus ipsis notam, eius obiectum, siue rem quam pignori dabant; atque insignem illum effectum, siue ius, quod ista ex pactione descendebat, designare solebant. Vetusissimum erat vocabulum *Wette*, ut recte animaduertunt GUIL. SOMNERVS *d*), OLAVS VERELIVS *e*), IOANNES SCHILTERVS,

b) vid. MARQVARDVS de Iure mercatorum L. II. C. V. n. 85. BENEVEN. STRACCHA tr. de nauibus. p. 31. MEVIUS ad Ius Lubecense Lib. I. Tit. X. Art. VI. n. 78.

c) Dubium, ex necessitate, earundem in alienatione pignoris, quam rerum immobilium obseruandarum sollemnitatum, iure Hamburgensi antiquo d. a. 1270. C. I. Art. XIII. praescripta, hodie cessat. Codex ille antiquus exstat in B. WESTPHALEN Thes. Monument. inedit. T. IV. pag. 2092. Conf. BOER. Decif. CLXXVII.

d) in Dictionar. Saxonico Latino Anglicano, voce *Ved*.

e) Indice etymolog. hac voce p. 268.

RVN. *f*), IO. GEORG. WACHTER *g*), et CHRISTIAN. GOTTLORHALTAVS *h*): ex quo, sine dubio vox *Weddeschatz*, *Wetteschatz*, *Wettescat*, quae in antiquioribus huius textus editionibus adhibetur, formata est *i*); composita ex voce *Wedde* pignus et *Schatt* s. *Scatt* possessio *h*): ex ipsa igitur vocis significatione, denotat, pignus a creditore possessum, quod inde *ein handhabendes Pfand* vocant; quod tradi et manuteneri a creditore solet. Et hac in re nostrates VERDENSES *l*) HAMBVRGENSES *m*) STADENSES *n*) BRVNSVICENSES *o*) BREMENSES *p*) multarumque chartarum auctores imitantur. Non minus cognitum est vocabulum *dat Setten*, *das Versetzen* *q*), quod in antiquioribus perinde ac recentioribus legibus adhibetur: ex eoque substantivum *der Einsatz*, *die Verfaetzung*, *der Versatz*, formatum videtur. Plerisque tamen locis, quibus, auctoribus legum nostrarum, de pignore fermo est, verbis *das Pfand*, *Pfandschaft*, *Verpfaendung* vtuntur; quae

VOX

- f*) in Glossar, voce *Wette*, in Thes. antiquitatum teutonicarum T. III. p. 564.
- g*) in Glossar. Germ. voc. *Wette* p. 1887.
- h*) Glossar. Germ. v. *Wette* p. 2087.
- i*) V. B. BROCKES fel. Obs. forens. in Append. I. Art. 148. II. Art. 118. et III. Art. 285.
- k*) WACHTER c. l. et pag. 1385.
- l*) Art. Statut. LIII. ap. PUFFENDORF. Obs. Iur. Vniv. T. II. p. 96.
- m*) Ius Hamburgense d. a. 1297. P. I. Art. V. et XII. ap. WESTPHAL I. c. T. IV. p. 380.
- n*) P. XI. Art. II. in SENCKENBERG. select. Iur. et Histor. T. VI. p. 380.
- o*) in LEIBNITII Scriptor. Rer. Brunsvicens. p. 436.
- p*) Statut. Bremens. 46. ap. PUFFENDORF. O. I. V. T. XVII. p. 49.
- q*) vid. Cod. Iur. Lubec. d. a. 1498. P. III. Art. XIII.

vox iam in legibus germanicis mediae aetatis occurrit, vbi *Pant*, *penden*, *Pand*, *panden*, *r*) *Verpandung* *s*), legimus.

§. III.

Constituitur hoc pignus traditione a) vera.

Ad eiusmodi autem pignoris constitutionem, rerum oppignoratarum traditionem requiri, res ipsa docet, cum de natura pignoris fit, vt creditor illud tenere, debitoremque ab vsu et vltiore alienatione et oppignoracione possit excludere, id quod nomen ipsum *ein handhabendes Pfand* euincit. Non itaque adest pignus ad manus traditum, cum res relicta est in manu domini debitoris *t*): sed, vt in potestatem et custodiam creditoris peruenerit, necesse est *u*): quo demum efficitur, vt possit manuteneri *gehandhabet werden*.

§. IV.

b) Symbolica.

Non autem vera et naturalis abscessu requiritur traditio, sed, quemadmodum in transferendo rerum dominio, *symbolicae* traditionis variae *maio-*

- r*) vid. Collect. diplomat. de Reb. ciuit. et colonar. in T. I. Corp. Iur. German. SENCKENBERGII p. 4. et 13.
- s*) Ius Dithmaricum Art. L. p. 64.
- t*) vid. de FRICCIUS in diff. Iur. Rom. et Germanici circa pignus in manus traditum Diff. II. p. 31. ENGELBRECHT Obf. select. Forens. Sp. I. obf. XIII. n. 12.
- u*) vid. HEINECCIUS in Elem. Iur. Germanici. L. II. Tit. XIII. §. 367. WIECH. diff. de Contractu pignoratitio Hamburgensi Sect. II. §. 6. et II. Ius Lubec. L. III. Tit. IV. Art. IV. et V. Statut. Bremenſe d. a. 1303. *Ordel* 51. ap. de NETTELBLA *Nachlese von alten und neuen Urkunden* 3, St. p. 82.

maioribus nostris placere species x), ita et in pignore tradendo, translatio possessionis per symbola fieri potuit: potest enim per eam, non minus quam per veram traditionem, vera possessio transferri y), et debitori potestas ulterioris alienationis adimi z). Eiusmodi autem traditionum solennitas, quatenus in pignore tradendo fuerit necessaria, obseruat HEINECCIUS a). Non tamen iure Germanico et Lubecensi traditio ista symbolica sufficit, nisi, mediante ea, res in custodiam creditoris pervenerit; ergo, si claves horrei, in quo frumentum est repositum, ad effectum huiusmodi pignoris tradantur, cum tali modo debitori aditus ad frumentum oppignoratum adimatur, tale pignus adesse, et a creditore teneri videtur. Si autem creditor illam rem, quam debitor ipsi in securitatem crediti exhibuit, huic absque vlla inclusione in aedibus suis relinquat, quamvis ablatio non absolute requiratur b); cessat ius pignoris ad manus traditi c). Eodem modo traditio mercium in taberna obuiarum fieri commode posse, res ipsa docet d).

§. V.

- x) vid. HEINECCIUS in Elem. Iur. Germ. L. II. Tit. III. §. LXXII. sqq. ENGAV Elem. Iur. Germ. L. II. Tit. XVII. §. 341. HOFFMANN Dissert. de Iurisprud. veter. Germanorum symbolica. Francof. ad Viadr. clolcccxlvi.
- y) vid. L. 8. D. de A. vel A. possess.
- z) vid. PESTEL f. Resp. SMITH diss. de iure pignoris imminente creditorum concursu. Sentent. II. §. XV.
- a) c. l. L. II. T. XVI. §. CCCCXLV.
- b) LEYSER in Medit. ad Pandect. Sp. CCXXIII. m. 1. et 2.
- c) Patet veritas huius interpretationis, ex denegatione iuris pignoris, in casum, si creditor illud ex custodia sua dimittit, *Wenn es aus seiner Gewehr kommt* vid. Ius Lubec. L. III. Tit. V. Art. V. conf. Ius Hamburgense L. III. Tit. IV. Art. II. RIVINVS de iure pignoris moto concursu §. XII.
- d) Similis est ista creditoris possessio; possessioni Romanorum solo animo retentae; quam POMPONIVS in L. 25. §. 2. D. de A. vel A. possess. vsque eo durare asserit, donec reuertentes nos aliquis repellat

§. V.

c) *privata auctoritate facta.*

Praeter hanc vero traditionem, nulla iure patrio requiritur solemnitas. Ad oppignorationis quidem rerum immobilium efficaciam, requiritur, vt coram senatu fiat, et libro publico seu actis inferatur e). Hae autem sunt fundi, *liegende Gründe*, et domus seu aedificia quae vocantur *stehende Erbe*, vt appareat, ad immobilia saltem pertinere hoc statutum, minime vero ad mobilia, quorum oppignoratio libera est ex tenentium voluntate. Nec requisit ibi statutum senatus auctoritatem, cum rarissime contingat, eas oppignorari, nisi creditori quoque tradantur, idcirco causa illius prouisionis cessat, et tale pignus accedente traditione in manus constitutum, inde *ein handhabendes Pfand* vocatur.

§. VI.

Obiectum est res mobilis.

Haec autem denominatio, non immobilibus, sed rebus mobilibus oppignoratis, in legibus patriis adplicatur f); et ex ipso huius pignoris nomine, nominisque origine g) liquet, vnice res mobiles obiectum eiusmodi pignoris posse constituere. Neque minus id colligimus, ex descriptione rerum oppignorandarum, quam vicinarum ciuitatum, BREMENSI h) videlicet ac

V E R-

- e) Ius Lubecense L. III. Tit. IV. Art. I. *Will jemand seine liegende Gründe und stehende Erbe versetzen, oder verpfänden, der soll es thun vor dem Rathe. So ist es kräftig und beständig.*
 f) ita L. III. Tit. IV. Art. V. dicitur: *versetzt einer etwas von seinem beweglichen Gute, und übergibt es als ein handhabend Pfand.*
 g) vid. MEYVS ad Art. IV. cit. Tit. Iur. Lubecens. n. I.
 h) Ordele der Stadt Bremen. Ordcl 51. ap. RVFFENDORF Obc. I. V. T. II. append. p. 88. Exstat quoque in eo iure Bremensi, quod apparuit in *der Nachlese von alten und neuen Urkunden* P. III. pag. 46.

VERDENSIS i) iura, nobis exhibent; quum illud vocant *ein Pant*, *dat man flotten und fören mag k)*: siue pignus, quod quis in itinere maritimo aequae ac terrestri secum ducere possit.

§. VII.

Dominium non transfertur.

Constituto tali pignore et tradito, quaenam iura creditor inde consequatur? non incommode quaeritur. Inter quae, primipilare quasi et praecipuum, penes quam plurimos, et fere omnes iuris Germanici auctores, est domini translatio, qua, secundum eorum, qui huic sententiae accedunt, opinionem, creditori, ad similitudinem creditoris romani, cui tale pignus sub lege fiduciae mancipabatur, ea facultas conceditur, ut illud proprio nomine possidere, et amissa, contra quemcunque possessorem persequi possit. Adsentientium numero sunt, HIERONIMVS GYNDLING l) CHRISTIANVS THOMASIVS m) IO. GOTHOFRED. DE MEYEREN n) IVSTVS HENNINGIVS BÖHMER o) IO. RVDOLPHVS ENGAV p) et I. FRIDER. EISENHARDT q). Contrariam vero sententiam, genuinis iuris Germanici principiis magis ad-

com-

i) Statut. Verdense Stat. XLII. in PÜFFENDORF O. I. V. T. I. p. 96. app. ubi ita statutum legimus. *Hest ein Börger Pfand in seiner Waren de man flotten und fören mag, vor sinen Weddeschatt, de is hi neger tho sin Geld, an tho beholdende de ienig Man ohne astowinnende.*

k) PÜFFENDORF c. l. p. 93.

l) in Schediasm. de iure oppignorat. territ. §. LXXXIII.

m) De Usu pract. distinct. inter emt. vendit. cum pacto de retrouendendo et contractu pignoratio C. XI. §. 28.

n) von der *Rechtmäßigkeit des sechsten Zinsthalers in Deutschland* §. 21.

o) diss. de dinerfo pignoris et hypothecae iure T. III. Exercitatt. ad Pand.

p) Elem. Iur. Germanici L. III. Tit. XIV. §. CLX.

q) Instit. Iur. Germanici priuati. L. III. Tit. XIV. §. 1.

commodatam, defendunt I. STRAVCH r) IOACHIM POTGIESER s) IO. GOTTLIEB HEINECCIUS t) SCHILTER u) et speciali commentatione CHRISTIAN. GOTTL. RICCIUS x). Qui cum sententiam suam, fatis, ex legum Germaniae antiquarum dispositionibus euicerint; inutilem fere istam fecerunt controuersiam, et negari creditori hoc dominium posse, sufficienter probatum dederunt. Argumentis tamen eorum hanc unam obseruationem addere iuuat; pignus nostrum, fatis in eo differre a mancipatione illa Romanorum y) quod, cum illa creditori facultatem concesserit, rem sibi obligatam, proprio nomine persequendi contra quemcunque eius possessorem; moribus Germaniae, negetur creditori facultas, amissa possessione, rem a tertio eius possessore recuperandi, de quo infra plura erunt exponenda.

§. VIII.

Possessionem tantum tribuit.

Et si denegare creditori pignoris dominium non dubitauerim, ipsi tamen, ius reale in securitatem crediti tribuere omnino debeo, quippe quod ipsae leges patriae ipsi tribuunt. Ius istud vero, potissimum in facultate retinendi pignus, donec satisfactionem sit consecutus, consistit,
cum,

- r) De oppignorat. rerum imperii.
- s) De natura atque indole pignoris quoad ius Gentium, iura et consuetudines Germaniae C. II. §. V.
- t) Elem. Iur. Germ. L. II. Tit. XI, §. CCCXIV. seqq. cuius sententiam recte interpretatur III. RICCIUS in Exam. politico doctrinae de dominio pignoris Germanici in creditorem translati §. XII.
- u) Exercitat. XXXIII. §. IV.
- x) cit. tractat. per tot.
- y) Differentiam istam copiose ostendit POTGIESER c. tr. S. III, C. I. §. IX.

eum, qui pignus tenet, contra alios securus esse dicitur a). Pignori igitur creditor debet incumbere, si in eo plus habere vult cautionis, quam in persona: nec, si ius suum in salvo esse cupit, pati potest et debet, rem sibi obligatam alteri obligari, aut vendi, aut in alia transferri loca, quo possessionem amittat a). Aequum enim et salutare duxit statutum, excludi a pignoris persecutione eum, qui ex manibus dimisit, cum fatius debuisset rei incumbere, quam eam prosequi. Persecutio enim pignoris contra tertium, turbat fidem publicam et nocet commercii b), et contradicit regulae, Lubecensibus, Hamburgensibus et obseruante Ill. RICCIO c) omnibus Germanis sanctae, *Hand muß Hand wahren*. Cuius enim fidem quis semel est secutus, rem tradendo, eandem quoque in eiusdem repetitione sequatur, seu conueniat necesse est d). Doctrinam istam ius quidem Lubecense intuitu commodantis tantum proponit e), eidem proponens monitionem, ut, in re sua alteri commodanda, sibi ab eiusmodi commodatario, cuius fidem nondum satis explorata

a) Ius Lubecense Libr. III. Tit. IV. Art. V. und ist also derjenige, welcher ein handhabend Pfand hat, näher dabey zu bleiben, dann von andern davon zu irren. Eadem, possessionis, bona fide consecratae securitas defenditur Art. IX. h. t. quo creditor iuramento praefinito contra omnes impeditiones securus redditur.

a) Significant hoc verba: und also aus seiner Gewehr kommt.

b) vid. LEYSER in Meditatt. ad Pand. Sp. CCCCXLV. m. 2.

c) in Examine polemico doctrinae de dominio pignoris Germanici. §. X.

d) Exprimunt hoc nostrates altera paroemia: wo einer seinen Glauben gelassen, da muß er ihn wieder suchen.

e) L. III. Tit. II. Art. II. Ein jeglicher sehe wohl zu, weme er das Seine ausleihe und vertraue; Dann, würde es sich zutragen, daß derjenige, deme es geliehen, oder vertrauet, dasselbe verkaufte, versetzte, oder sonst alienirte, will dann der Ausleiher das Gut wieder haben, von dem, welchem das ausgeliehene Gut per Contractum gebracht, so muß er es selbst lösen, sonst bleibt der es gekauft, oder an sich gebracht, näher dabey, dann derjenige, welcher das Gut ausgeliehen; Dann, da jemand seinen Glauben gelassen, da muß er ihn wieder suchen.

tam habet, cauat. Hanc itaque decisionem, nonnulli, ad solum contractum commodati vel depositi restringere voluerunt *f*). Ius autem Hamburgense *g*), quod tanquam aemulum et declaratorium iuris patrii, recte adhiberi, iam celeberrimus iuris patrii commentator *h*) obseruauit; idem, in omnibus contractibus, ubi re tradita fides habetur, obtinere statuit, ut adeo etiam in pignore valere debeat *i*). Seruiana itaque et quasi Seruiana actio, quemadmodum Romani illas vocare solebant, contra tertium bonae fidei possessorem hoc casu locum haud inueniet.

§. IX.

Remedia iuris ad eam consequendam.

Omnem tamen pignoris possessorem, a reali pignoris persecutoria actione, ex sententia iuris HAMBURGENSIS *k*), absoluendum haud esse, Ill. WALCH *l*) iure obseruat: cum lex de casu extraordinario disponat, et exceptionem a regula tradat, qua, si semel possessionem rei oppignorate debitori reliquerit creditor, eum non posse agere aduersus tertium: ut adeo, si rei possessionem semel nactus fuerit, eandem vero alio modo amiserit, omnino reali actione experiri, possessionemque legitimis remediis

f) vid. Ill. RICCIUS c. l. n. 15.

g) P. II. Tit. IV. Art. II. et P. II. Tit. II. Art. VII.

h) MEVIUS ad Libr. I. Tit. X. Art. IV. n. 9. et Art. VI. n. 44.

i) vid. de FRICCIUS de differentia iuris Romani et Germanici circa pignus in manus traditum Diff. I. B. G. H. AYRER de comparatione commodati et pignoris secundum iura Statutaria §. I. in Opusc. N. V. MARQUARD de iure Mercatorum L. II. Cap. IX.

k) P. II. Tit. IV. Art. II. verbis: *Wann ein Glaubiger in seines Schuldners beweglichen Gut Verpfändung hat, und ihm doch dasselbe in seinen Gewehren gelassen.*

l) cit. diff. Sect. III, §. III.

mediis consequi possit. Confirmat hanc sententiam Ius LVBECENSE *m*), et consensum creditoris, in translationem pignoris in alia loca, supponit: ex eoque non sine ratione colligit MEVIVS *n*), quod ablatio et immutatio, quae infcio et invito creditore fit, ipsi minime praecidit *o*). Et quum in eodem iuris patrii articulo, contra tertium creditori securitas tribuatur, non incommode ipsi remedia possessoria contra illum conceduntur, quibus, in casu pignoris sibi traditi, possessionem defendat, amissamque recuperare studeat.

§. X.

Necessitas retentionis demonstratur.

Quantopere ex intentione iuris patrii possessionis retentio sit necessaria, probant antiquae iuris SAXONICI *p*) SVEVICI *q*) HAMBURGENSISQUE *r*) constitutiones, quibus, id quod novum argumentum haud translato in creditorem dominii praebet, creditor quidem a praestatione pretii, si res casu interierit, liberatur, ab exactione autem debiti excluditur *s*); cuius dispositionis ratio, vnicuique in eo posita est, quod non amplius possideat rem, in qua securitatem nactus fuerat. Aliter quidem
sta-

m) L. III. Tit. IV. Art. V.

n) ad cit. Art. n. 28.

o) Argumentum, pro defendenda ista opinione, commode desumi potest ex dispositione Art. VIII. Tit. V. Libr. III. qua creditor, pignus furto ablatum accipiens, sine sciens, sine ignorans, reddere obligatur. Inde vice versa affirmari potest, emtorem pignoris, creditori, vi aut clam ablati, ad illud restituendum posse compelli.

p) I. Pr. S. Libr. III. Art. V.

q) Art. CCXLIII.

r) Stat. Antiquum Hamburg. P. VIII. p. 691.

s) ita v. c. Ius Pr. Saxonicum: *Stirbt aber ein Pferd oder ein Vieh in der Veratzung ohne jenes Schuld der das unter ihm hatte, beweiset er das, und thut auch dazu Schwören, er gibt es ihm nicht: er hat aber sein Geld verlohren da es ihm vor veratzet stunde.*

statutis postea conditis, et legibus provincialibus, veluti BAVARIAE *1)*, Iure IUTICO *2)*, VERDENSI *3)*, BREMENSI *4)*, DITHMARSICO *5)*, ac iure non scripto NEOMONASTERIENSI *a)* cautum reperimus, quibus etiam ius nouum HAMBURGENSE accedit *b)*: probant tamen, omnem, vel certe maximam creditoris securitatem, in eo positam fuisse, ut pignori incumberet *c)*. Nullam in iure patrio decisionem huius casus deprehendimus, eandemque ob causam adfirmare non dubito, casum, secundum iuris Romani dispositionem, quippe quod, non nisi damna culpa lata vel leui data, restitui iubet; *d)* debitorem sentire salua manente creditori facultate, id quod sibi debetur personali actione persequendi.

§. XI.

Exactio satisfactionis a) inter ciues et extraneos.

Absolutis ita iuribus, creditori, in pignore sibi tradito competentibus, ad modum devenio, quomodo satisfactionem inde consequatur. Varias ius nostrum habet dispositiones, quibus modus procedendi, contra debitorem, reuolutionem pignoris differentem, determinatur. Distinguit enim, an persequatur pignus in concursu, an extra concursum. Hoc casu iterum differt modus procedendi, prout, vel ciuis ciui, vel ex-

tra-

1) Tit. XVII. in HEVMANNI Opuscul. Iur. Germanici p. 115.

2) *Iutisches Lowbuch* L. II. C. XIV. p. 121.

3) Ap. PUFFENDORF O. I. V. T. I. app. pag. 97.

4) Stat. und Ordele ap. Eund. T. II. p. 93.

5) *Dithmarsches Landrecht* Art. LIII. p. 66.

a) *Neumünsterische Kirchspiels Gebrauche* ap. Perill. DREYERUM in *den vermischten Abhandlungen* II. Th. p. 1078. ibique Art. XXIV.

b) P. II. T. III. Art. VIII.

c) Huc etiam refero prohibitionem vltioris oppignorationis, iure communi licitae, quae art. X. Tit. V. L. III. continetur.

d) L. 13. et 14. D. de Pignoratitia Actione.

traneo, pignus constituerit. Quando cui cum extraneo res est, commerciorum sustentationis causa, in plerisque Hanseaticis ciuitatibus, MEVIUS e) receptum esse refert, vt peregrinis et aduenis citissime ius dicatur, ne per litium ambages diuexentur, et cum ciuibus commercia colere deterreantur. Hinc statuto f), pignoris, inter ciuem et peregrinum, et quidem aequaliter, siue cui, siue peregrino pignus datum sit, eadem persecutio intra tres hebdomadas praescripta est. Modus ipse, ab eo qui inter ciues obtinet, haud differt, de eoque statim plura exponam.

§. XII.

b) *inter ciues, ubi primo fit Denunciatio.*

Absoluitur modus ius suum ex pignore persequendi, tribus potissimum capitibus; Denunciatione nempe, Aestimacione, et Adiudicatione. Denunciatio siue proscriptio *der Aufbot*, diuiditur in priuatam atque publicam. Illa obseruante MEVIO g) ad domum debitori fit per creditorem, missis personis fide dignis, per quas eius attestatio fiat. Publica, quasi subhaestationis loco est, et ita plerumque fieri solet, vt creditor, coram isto ad quod hic actus pertinet, iudicio h), creditum denunciaret, simul instrumento aliaue ratione liquidum reddat, id quod potissimum est necessarium tam quoad veritatem quam quoad quantitatem, de veritate quidem satis constare videtur ex possessione pignoris i), hinc

e) ad Art. VII. L. III. Tit. V.

f) L. III. T. V. Art. VII. *Es setze entweder ein Bürger einem Gast, oder der Gast einem Bürger ein Pfand, so soll man auf einerley Weise, innerhalb drey Wochen vor dem Gerichte, nach üblichem Gebrauch procediren.*

g) ad Ius Lub. L. III. Tit. IV. art. II. n. 22 sq.

h) Pertinet autem ad inferius vt plurimum: *vor das Niedergericht.*

i) vid. MEVIUS ad Art. X. cit. Tit. n. 3.

non visum fuit difficile aut incongruum, quantitatem et caetera probanda, testibus forte, aut aliis instrumentis deficientibus, sanctae creditoris assertioni committere *k*), si de persona forte debitoris non constat, quippe de quo casu dispositionem istam intelligendam esse MEVIUS *l*) obferuat, quum, in ciuitatibus in quibus commercia florent, frequenter fieri soleat, sine scriptura cedi et assicurari pecunias, vel etiam aliorum nomine mutuum accipi non iudicatio debitorum vero, dato autem pignore cautionis loco. Sin e contrario debitor praefens est, et de debiti quantitate, liquiditate aut tempore controuersiam mouet, auditur, allegans, quae pro se facere videntur, et causa cognita, iudex decernit, an creditor ad vltiorem persecutionem admittendus sit.

§. XIII.

Postea Aestimatio.

Primus vltioris persecutionis actus, consistit, in petenda proximo die iuridico aestimatione pignoris: quae, coram ministro iudicii eius eorum quo agitur, quem nos, teste MEVIO, *den Untervoigt* vocamus, a iuratis aestimatoribus fieri solet.

§. XIV.

Tunc Adiudicatio.

Tandem deuenitur ad adiudicationem siue additionem, quae in vilibus et octo solidos Lubecanos non excedentibus, et quae his similes habentur post biduum *m*); in mouentibus post taxationem et licitationem,

k) Art. X. cit. Tit. *Wird jemanden ein Pfand gesetzt, welches hoy ihm sehen bleibet, will er dasselbe gerichtlich verfolgen, und er nicht beweisen kann, mit unverdächtigen Zeugen, oder sonsten, daß es ihm so hoch, als er stürgibt, versetzt, so mag er es auf seinen Eyd erhalten.*

l) ad cit. Art. X. n. 1.

m) Art. III. cit. Tit. *Wird jemand ein Pfand gesetzt, vor Wein, Bier, Brod,*

nem, sequenti die, in ceteris autem, post lapsum praefixi termini quatuordecim dierum, fieri solet, ita, vt res, quae alium emtorem non inuenit, pro aestimatione creditori assignetur, libera vendendi, aut si emtorem non inuenerit, sibi habendi potestate ei relicta; vt tamen, quod plus est in pignore quam in credito, in iudicium deponat, aut si hoc illius pretium excedat, residui petitio integra sit. Haud vero inuitum creditorem, vt pignus mobile taxatum in solutum accipiat compelli, sed etiam illius distractionem, mediante subhaflatione virgere posse, MEVIUS n) testatur.

§. XV.

Creditor moto concursu pignus retinet.

Moto concursu creditorum, cessisque a debitore bonis, is, cui tali contractu pignus est constitutum atque traditum, praesertim animaduertit, quam probe rebus suis confulerit. Non enim, vt litiget cum aliis creditoribus, aut concursui sese immisceat, ei opus est o). Adeo, vt modo res tradita sit, possidens validior sit omnibus, quibus res etiam antea obligata est, in eoque MEVIUS p) differentiam iuris communis a Lubecensi obseruat, quo prior tempore est potior iure, etiam si secundo creditori res hypothecae obnoxia tradita sit; idque praemium vigilantibus

Brod, Fleisch, und allerley Kost und Viskualien, und alsdann solch Pfand vor den Gerichten aufgeboden, so ist es länger zu halten nicht schuldig, dann zweyen Tage, und eine Nacht.

n) Ad Art. II. cit. Tit. n. 46.

o) vid. AVGVST. de BALTHASAR in collat. iuris communis cum iure Saxonico, Lubecensi et Mecklenburgico, speciatim Pomeranico, qua Classificationem creditorum in concursu. P. II. Sect. I. p. 25.

p) ad Art. V. L. III. Tit. IV. n. 32 fqq. add. L. III. Tit. I. Art. XI. n. 12. conf. ENGELBRECHT Obf. sel. XII. n. 8. et obf. LXXXIX. STEIN Abhandlung des Lübschen Rechts. P. II. pag. 147.

tibus pro firmiori cautione deberi videtur, ut dum iis iura scripta sunt, non modo vigilare permittant, sed diligentiae etiam faueant. Nec ad consequendum hoc ius in re, abscessu requiritur, ut res ex aedibus debitoris fuerit ablata, modo symbolice tradita *q)*, nec, imminente iam concursu creditorum, traditio facta fuerit. Genuinae hoc naturae pignoris in manus traditi consentaneum esse, docet consensus iuris HAMBURGENSIS perinde *r)*, ac aliorum iurium prouincialium *s)*, et ipsa pignoris huius denominatio, quod *ein handhabend Pfand* vocatur, quo teneri et possideri potest, donec de credito satisfactio praestita fuerit *t)*. Quemadmodum vero, ius retentionis ad consequendam satisfactionem, ultra summam crediti sese non extendit, ita et ea obtenta, hyperocham ad massam concursus restituendam esse, res ipsa docet.

q) vid. supr. §. IV.

r) P. II. Tit. II. §. 7. et antiqu. P. VIII. Art. VIII.

s) de quib. vid. AVG. de BALTHASAR c. I. conf. PAUL. GVIL. SCHMIDIVS diss. de iure retentionis circa pignus post motum concursum in tantum cessante. Ienae cl^oMACCLIX.

t) Pertinent huc verba Art. V. cit. Tit. *ist also derjenige, welcher ein handhabend Pfand hat, näher dabey zu bleiben, dann von andern davon zu treiben.*

CAPVT. II.
DE
NAVI OPPIGNORATA

IN SPECIE.

§. XVI.

Adplicatur notio pignoris traditi.

Iam ordo meditationis, propius me ducit, ad id, quod praecipuum est huius dissertationis argumentum. Continet hoc illum iuris patrii textum, qui iura nauis oppignorate determinat. Pignus hoc, traditis adnumerare non dubitavi (§. I.), quomodo itaque haec sententia, cum iure patrio conueniat, iam accuratius erit determinandum. Eandem, quae Articulo, in quo interpretando occupatus sum, continetur, sententiam atque dispositionem, in antiquissimis iuris Lubecensis codicibus, antequam vsus iuris Romani ad maiores nostros penetrauerit, confectis, deprehendi, supra iam obseruatum dedi *a*). Ex hoc iam colligere licet, hunc articulum, etiamsi expressam, pignoris in manus vel ad manus traditi mentionem haud faciat, de eodem tacite vel implicite agere; Vox enim *Wedeschatt*, quae in antiquioribus codicibus adhibetur, et de nauis oppignorate vsurpatur, quum nihil aliud, quam rem mobilem animo oppignorandi traditam significet *b*), de nullo alio pignore commode potest intelligi. Id in hisce causis tanto magis legum patriae rationi conuenit, quod maiores nostri simplicitatis naturalis maxime studiosi, hypothecas con-

a) vid. si lubet quae allegaui in Praef. n. *e*.

b) vid. supra. C. I. §. II. et VI. conf. KOLLII *Rechtsbuch* Art. XC. et Statut. Brunswicente ap. SCHEIDT Orig. Guelph. T. IV. p. 109.

ventionales ignorarent, cum plus securitatis, possessione, et retentione tribui viderent, quam pacto et conventionione c). Eandem illam simplicitatem naturalem, Lubecenses, in condendis perinde legibus, quam introducendis consuetudinibus, ante oculos habuisse, eamque secutos esse d), ex multis antiqui iuris perinde, quam recentioris locis facile intelligitur.

§. XVII.

Constitutio fit traditione.

Alterum, quod ad defendendam meam opinionem facit argumentum, in eo positum est, quod omnia ea, quae supra de constitutione eiusmodi pignoris dicta sunt, ad naum oppignoratam commode possint applicari. Inter ea imprimis ponitur traditio vera et actualis, quae intuitu navium perinde quam aliarum rerum mobilium fieri potest, eo effectu, ut vera in creditorem transferatur possessio. Non equidem naues, sicuti aliae pleraequae res mobiles, claudi cistisque includi possunt, instar *eines Kistenpfandes*, cum sit de natura navium, ut in flumine publico requiescant, a quo creditor illam abduci pati non debet, in hoc vero, perinde ac si esset in custodia eius, eam retinere, et debitore solutionem differente, eam persequi, et sicuti ex alio pignore tradito, satisfactionem consequi potest. Quemadmodum enim, obseruante MEVRERO e) iura in fluminibus pactis atque promissionibus constituuntur, ita ius possessionis

c) vid. POTGIESSER cit. tr. Sect. I. Cap. I. §. XI. et XII.

d) Argumentum huius obseruationis praebet dispositio iuris Hamburgensis P. II. Tit. IV. Art. VI. quo creditori datur facultas, pignus rei immobilis recusandi, nisi debitor iurauerit, se mobilia non habere.

e) in *Wasserrecht* Theil IV. Frage II. n. XV. Modo expresse conuenit, ut pignoris in manus traditi instar obligetur, vid. ENGELBRECHT sel. obs. P. I, obs. XII.

sessionis quoque, pacto transferri, creditorique assignari potest *f*). Idque non immerito, ad iura navium singularia *g*) referimus, quod, cum sua natura, a flumine publico auferri nequeant, in eo, sola conuentione et assignatione oppignorentur atque tradantur.

§. XVIII.

Navis est res mobilis.

Hanc observationem, alia excipit, ex natura rei desumpta, et qualitatem navis, qua, rebus mobilibus adnumeratur, respicit. Huius qualitatis iam supra mentionem feci, et retuli dubium illud, quod propterea a quibusdam mouetur, quod olim quibusdam legibus provincialibus, eadem, in navibus vendendis necessariae fuerint solemnitates, quae in rebus immobilibus vendendis requirebantur, nullius esse momenti *h*). Probatur veritas huius sententiae ex ipsarum navium tanquam talium rerum natura, ad quas, legale illud pignoris traditi requisitum optime applicari potest, ut sit, pignus, quod itinere terrestri vel maritimo circumduci *i*), saluaque sua substantia de loco in locum transferri possit. Non enim, ut pignus in re mobili constituatur, requiritur ut res sit, quae claudis, cistisque et scernis includi possit, sufficit, eam tradi posse et in custodiam

alte-

- f*) Probat aptitudinem huius interpretationis verba Art. IV. Tit. IV. Libr. III. ubi de tali pignore dicitur: *Wann einer dem andern Geld fürsrecket auf sein bewegliches Erbe und Gut, und ihm dasselbe tradirt und angewiesen wird.*
- g*) De iis speciali capite agit MARQVARDVS in tr. de iure mercatorum Libr. II. Cap. V.
- h*) vid. §. I. n. c. add. MARQVARDVS cit. tr. L. II. Cap. V. n. 85. GRUPEN de vxore theodisca pag. 131. Idem *von teutschen Alterthümern* p. 99. MEVIUS ad L. L. Libr. I. Tit. X. Art. VI. n. 78.
- i*) *Ein Pant, dat man slootten und siren mag.* Stat. Verdense XLII. in PVFFENDORFF *Obf. iur. vniuers.* App. T. I. p. 93.

alterius collocari. Egregie hanc sententiam illustrat Ius Hamburgense *h*), tria pignorum in re mobili constitutorum genera inter se distinguens. Refert *primo*, nummos *die Pfennige*, quod vocabulum, si sequi volumus SCHILTERVM *l*) ab ipso nomine *des Pfandes* derivare debemus; ea autem, si nobis displicet etymologia, non omni veritatis specie destituta est quorundam opinio, sub iis, *den Pfennigen*, quondam, quavis nummorum genera, atque imprimis ea, quae in memoriam huius vel illius rei eusa, neque vsui inferiunt communi, intellecta esse *m*), quam pecuniae opponantur, atque in rerum, quae pignori dari possunt, censum scribantur. Melior autem et probabilior, mihi videtur opinio, quod sub oppignoratione denariorum oppignoratio nominum intelligatur; idque ex eodem tractatu *n*) colligo, ubi laudatus de MELLE observat, maiores nostros, secundum marcas denariorum computare consuevisse, ex quo patet, sub appellatione denariorum, pecuniam intelligi. Ab isto denariorum pignore *secundo* differt das *Kistenpfand*, quod vocabulum iam in ipsis SVECORVM *o*) legibus occurrit, in Germania autem, potissimum incolis Saxoniae inferioris, STADENSIBVS *p*), BREMENSIBVS *q*), LVNEBURGENSIBVS et HANOVERANIS *r*), vstitutum

h) P. II. Tit. IV. Art. VI. *So jemand einem andern Geld zu geben schuldig, und ihm dafür sein Erbe zu verpfänden anbietete, dasselb ist der Gläubiger anzunehmen nicht schuldig, es schwehre ihm dann der Schuldiger, dass er weder Pfennige Kistenpfand oder bewegliche Güther habe.*

l) Glossar. teuton. Tom. III. Thes. antiquitat. teuton. p. 657.

m) Deducunt quidam interpretationem istam ex B. IAC. VON MELLE *Abhandlung von Lübeckischen Münzen* in Perill. DREYERI *Sammlung vermischter Abhandlungen* T. II. p. 954.

n) c. 1. p. 942.

o) vid. LOCCENIVS *Lexico Iur. Sueco-Goth. voce Kistafae.*

p) Stat. Stadense P. I. Art. IX. et P. VI. Art. XVI.

q) CHRIST. VLRIC. GRYPEN praefat. tractat. de vxore theodisca.

r) Idem hoc tractat. Cap. III. p. 131.

tum est, atque extra illam, solum id in statutis FREIBERGENSIVM
 s) aeque ac diplomate BRETZENHEIMENSI t) adhiberi videmus.
 Hac voce autem, ea pignora significari videntur, quae cistis includun-
 tur. Ab his denique tertio illa pignora differunt, quae in aliis quibus-
 cunque rebus mobilibus, quas lex sub generali nomine *der beweglichen*
Güther comprehendit, constituuntur: iisque naues oppignoratas non
 dubito adnumerare.

§. XIX.

Securitas consistit in possessione.

Idem praeterea creditori ius possidendi nauem oppignoratam com-
 petit, quod creditoribus alterius cuiusdam pignoris traditi legibus nostris
 concessum est; nec eidem, relicta naui in potestate et custodia debitoris,
 satis prospectum esse posse, ipsa, articuli nostri verba u), euincunt. Ex
 eadem tamen huius articuli sanctione, eam, quam supra retuli (§. IX.)
 distinctionem, qua, si volente creditore, res quaedam ablata est ex sua cu-
 stodia, ius pignoris amittitur, si nolente autem et inuito eo immutatio
 facta, ius pignoris in saluo manet. Non autem absolute hoc atque sim-
 pliciter affirmari potest, sed res ita definienda est. Abducta ex flumi-
 ne publico nauis, sciente vel ignorante, volente vel inuito creditore
 adimit facultatem, pignus persequendi x): redeunte vero nauis in flumen

s) ap. HALTAVSIUM Glossar. Germanico p. 1091.

t) ap. KOPP de iure pignorandi conuentionali.

u) *Verpfändet oder versätzet jemand sein Schiff, und seegelt gleichwohl mit demselben anders wohin, und verkauft es. so ist es kein Pfand.*

x) Ad ius singulare nauium refert MARQVARDVS c. l. n. 65. sola translatione nauis pignus perimi: non vero ius pignoris semper amit-
 ti, sed persecutionem tantum impediri, euentus, Art. nostro deter-
 minatus, docet, conf. MEVIUS h. Art. n. 2.

publicum ciuitatis, distinguitur, an consentiente, an inuito creditore, translatio facta fuerit? Priori casu, pignoris nexus plane sublatus est, posteriori autem, ex dispositione articuli nostri, ius pignoris ipso iure reuiscit y).

§. XX.

Ea in flumine publico exercetur.

Quum itaque vis possessionis a parte creditoris, in eo consistat, ut nauis maneat in flumine publico, hoc loco non alienum videtur, quaerere, quomodo hoc casu possessio seruari possit? Quærit MEVIUS z) an recte dicatur, *auf unser Stadt-Ströhme?* in eiusque quaestionis decisione, tria consideranda esse obseruat: vsum nempe, proprietatem et iurisdictionem. Ratione proprietatis et iurisdictionis adfirmat, eam, non suo iure esse illorum, qui prope territoria possident, sed principis, et quidem in imperio Romano Germanico Imperatoris. Sicut autem caetera regalia ad imperii principes aliosque status, nec non ad ciuitates inferiores peruenerunt, ita et fluminau proprietas et iurisdictione ab Imperatore ad alios inferiores transiisse notat; ut hodie his mediis iure territorii vntur; quo in suo ipsis licet, quod Imperatori in imperio. Quum itaque flumen publicum, iure meritoque ad res ciuitatis referatur, in eiusque dominio sit constitutum, id recte inter res publicas numeratur, et vsum singulis priuatis quoque tribuitur a); hinc, cum vsum, non solum in exercitio commercii consistat, sed in aliis etiam commoditatibus, rationi iuris et naturae contuenit, pignora ibi referuare.

§. XXI.

- y) Idem Stralsundensium quoque et vicinorum moribus receptum esse, obseruat IOCCENIVS in tr. de iure maritimo, L. III. C. III. §. III.
 z) ad h. Art. VI. n. 8. fqq.
 a) L. 4. et 5. D. de Res. diuis. §. 7. I. eod.

§. XXI.

Abducta navis desinit esse pignus.

Quod autem sola translatio navis, adimat facultatem illam pignoris inlar persequendi, hanc rationem habere videtur, quod visum fuerit statuti conditoribus, si navis ubique subiaceret iis perfectionibus, quibus pignora de iure obnoxia sunt, inde mercaturae multa impendere impedimenta atque incommoda; imo et aliis, quorum plus interest, non interruptum esse navium cursum, veluti, qui merces in eis transferunt, vel qui navigationi in iis ministrant, multifariam non sine publico incommodo inde noceri *b*). Huic inseruit principium illud iuris Germanici certissimum *Hand muß Hand wahren*, quo summo iure persecutio contra tertium possessorem denegatur *c*). Eamque ob causam navem, iniuste licet venditam, persequi non licet.

§. XXII.

Si reuertitur, ius creditoris reuiuiscit.

Redeunte vero naui, cessat illa ratio, eamque ob causam, cum de-
 nuo in eum statum redeat, vt persequi possit a creditore, ipso iure in sta-
 tum pignoris redire dicitur. Conuenire huic dispositioni videtur, sanctio
 iuris Romani *d*), qua inter omnes res inanimatas mobiles, solis nauibus
 lon-

- b*) Ex ista sine dubio ratione, constitutum est, vt vendita naui, ius pignoris cesset: quo spectant verba art. *und verkauft es*.
c) Ex eodem fundamento pignus periisse videtur, si navis derelicta, pos-
 stea ab alio seruata et in flumina publica reducta fuerit, quia et hoc
 casu, persecutio contra tertium facienda esset, quae hoc casu negatur.
 conf. HAYKENS *diff. de derelicto*, in specie de naui, in mari glacia-
 li naufragio rupta, et ab alio inuenta. Franequerae. MDCCXLVII.
d) L. 2. pr. et §. *fin.* L. 3. D. De Captiv. et postlim. reuerf.

longis atque onerariis, ius postliminii concessum est *e*). Non incommode hoc ius ad pignus applicatur, ita, ut, si navis oppignorata, in scio vel invito creditore, in alium locum translata, eaque ab hostibus capta, postea liberata et reducta fuerit, in pristinum statum pignoris redeat. Vsum quidem huius iuris, moribus hodiernis *LOCCENIVS f*), *STRYCK g*) et *VINNIVS h*) in dubium vocare ausi sunt, cum vero iure Lubecensi nihil contra tenorem iuris communis hoc casu statutum deprehendamus; ratio haud subest, cur illius iuris validitatem iure Lubecensi negemus. Idem obtinere arbitror, si creditor, casu, veluti impetu aquarum, nauem amiserit, eamque debitor dominus recuperet *i*).

§. XXIII.

Consensu creditoris abducta liberatur.

Aliter se res habet, si creditor in translationem navis oppignoratae consenserit. Ius Romanum *k*) creditori denegat facultatem pignus perfequendi, si in eiusdem alienationem consenserit. Ius nostrum vero, quod summam creditoris collocat utilitatem et securitatem in eo, ut pignori incumbat, nec eiusdem possessionem e manibus dimittat, omnem actum ad renunciationem iuris pignoratitii refert, quo possessio rei, et facultas perfequendi pignus adimitur, vel impeditur. Idque tacite, non minus, quam expresse fieri potest. Expresse creditoris declaratio quidem, pro-

e) vid. *MARQVARD* c. I. n. 74. sqq.

f) de Jure maritimo L. III. Cap. IV. §. III. et IV.

g) in dissertat. de iure navium Cap. III. n. 105.

h) ad §. 5. I. Quib. modis Ius Patr. pot. solv. n. 2.

i) vid. *STRYCK* cit. diff. Cap. III. n. 52. conf. *LOCCENIVS* c. I. L. III. Cap. III. §. V.

k) L. 4. et 7. D. Quib. Mod. pign. vel Hyp. soluitur, L. 1. 2. et 4. C. de Remiss. pignor.

probationem in se continet sufficientem; aliter se res habet circa tacitam, quae, quum non ex ipsius creditoris declaratione pateat, ex factis concludentibus, animum derelinquendi possessionem suam significantibus, deducitur. Interea solum iam creditoris scientiam et patientiam, ex sententia statuti nostri, referendam esse, MEVIUS ^{l)} obseruat; idque, cum sit contra sententiam iuris communis, quo in actibus magni praeiudicii, sola scientia et patientia sufficiens haud censetur, ex speciali iurisprudentiae Lubecensis sanctione, introductum existimat, qua arctius adstringitur possessorum diligentia, ne quid in sui praeiudicium agi patiantur. Mihi autem, in eo differentia iuris Romani et Lubecensis nulla hoc loco subesse videtur, quia creditor possidens, ex iuris Romani constitutione pignus remisisse censetur, si illud reddit ^{m)}, cum etiam ibi, creditor pignus possidere et retinere debet. Multo magis vero hoc obtinebit, si creditor, factis, directe translationi pignoris inferuentibus, animum possessionem derelinquendi prodiderit; veluti, si assecurationi interfuerit, eamue ipse contraxerit, quia hoc casu, pignus, quod custodire, cuique incumbere debuisset, sponte ex potestate sua atque custodia dimisit.

§. XXIV.

De persecutione extra concursum eoue moto.

Quatenus autem nexus pignoris perdurat, nihil impedit, quo minus durante nexu, possessionem suam, legitimis remediis defendat et tueatur (§. IX.), omnemque alium, modo vitium rei oppignoratae non inhaereat, ab eius persecutione excludat. Nec vlla intercedit ratio, ob quam, moram

^{l)} ad Art. V. L. III. Tit. IV. n. 18. fgg.

^{m)} L. 3. D. de Pactis L. 7. C. de Remiss. pignoris. Accedit, quod derelictioni pignoris, tacita inest concessio facultatis alienandi,

ram neſtente debitore, creditor eodem modo procedere prohibeatur, quo alii, pignus traditum tenentes. Illeque procedendi modus, tanto magis iisdem cauſis adcommo- dari poteſt, cum cauſae mercatorum ſummarie pertractari ſoleant *n*): idque, cum in fauorem commerciorum introductum ſit, ſimul probat, non contra intentionem iuris patrii agere, qui creditoribus pignus in nauſi conſtitutum habentibus, privilegium ſeparationis, aequale, cum aliis creditoribus pignus traditum habentibus, tribuit.

§. XXV.

Argumentum negatiuum pro hac ſententia.

Omnia iſta principia, cum iure noſtro congruere, ex negatiuo ad- huc argumento deducere et confirmare, non alienum videtur. Ius no- ſtrum, et in ſpecie Articulus iſte, qui ius circa nauem oppignoratam de- terminat, in eo, iuris patrii principio, regulamque ſaepeius allegatam *Hand muß Hand wahren*, contractibus Germanorum communem, et a iuris Romani doctrina alienam, ſequitur, ac vniue, creditori, pignus tenenti, ſecuritatem concedit, cum nauem ex flumine publico quacun- que ratione deductam a pignoris nexu eximat. Ius Romanum vero, rem, pignoris vel hypothecae nexui obnoxiam, niſi remiſſio interuenerit, ubi- cunque perſequi permittit, ad effectum conſequendae ſatiſfactionis. Quum itaque, articulus noſter, plane a iure romano recedat, illum, de pignore ſecundum mores Germaniae conſtituto non de hypotheca loqui, extra omnem dubitationem poſitum videtur.

§. XXVI.

n) V. MARPERGER *Neu eröffnetes Handels-Gericht* Cap. V.

§. XXVI.

Ratio constitutionis.

Sin autem, de argumento positiuo, siue potius de ratione huius dispositionis quaestio mouetur, ea, in nulla alia re, quam in fide apud maiores nostros semper sancte seruanda, et a mercatura haud separanda, posita est. Mercatura autem et vbique terrarum summum semper fauorem habuit, cum commercia, quibus inseruit, vel quae mercatores exercent, summam reipublicae adferant vtilitatem *o*). Isque boni publici respectus, Reipublicae nostrae statutorum conditores, sine dubio mouit, vt in gratiam mercatorum commerciorumque, multa singularia decernerent *p*). Potissimum vero, maritima commercia ciuitati nostrae incremento fuerunt *q*), eamque non solum ob causam, sed etiam propter vtilitatem nauigationis in mercatura generatim *r*) factum esse videtur, vt in fauorem nauigationis aequae ac in fauorem commerciorum multa singularia constituerentur.

o) vid. CHRIST. GOTTHELF GVTSCHMID diff. de fauore commerciorum, Lips. 1750.

p) vid. MARQVARD c. I. Libr. I. Cap. II. n. 41, add. MEVIVS ad I. L. Lib. I. Tit. X. Art. I. n. 77.

q) MARQVARD c. I. L. I. Cap. III. n. 3.

r) vid. STRYCK cit. diff. Cap. I. n. 7. in Eiusd. oper. T. I. p. 216. add. BECKHOFF de libertate nauigationis commerciorum causa institutae. Lips. 1748.



IIIIV

THE

T H E S E S.

I.

Filius familias partem debiti solvens, non totum debitum agnouisse censendus est.

II.

Ad cautionem iuratoriam in genere is admittendus, qui fideiussorem dare nequit.

III.

Testamentum Principi aut Iudici per Procuratorem oblatum, est validum.

IV.

Defuncto secundum statuta domicilii succeditur ratione mobilium, ratione immobilium autem secundum statuta rei sitae.

V.

Pater in dubio filias suas aequaliter dotare debet.

VI.

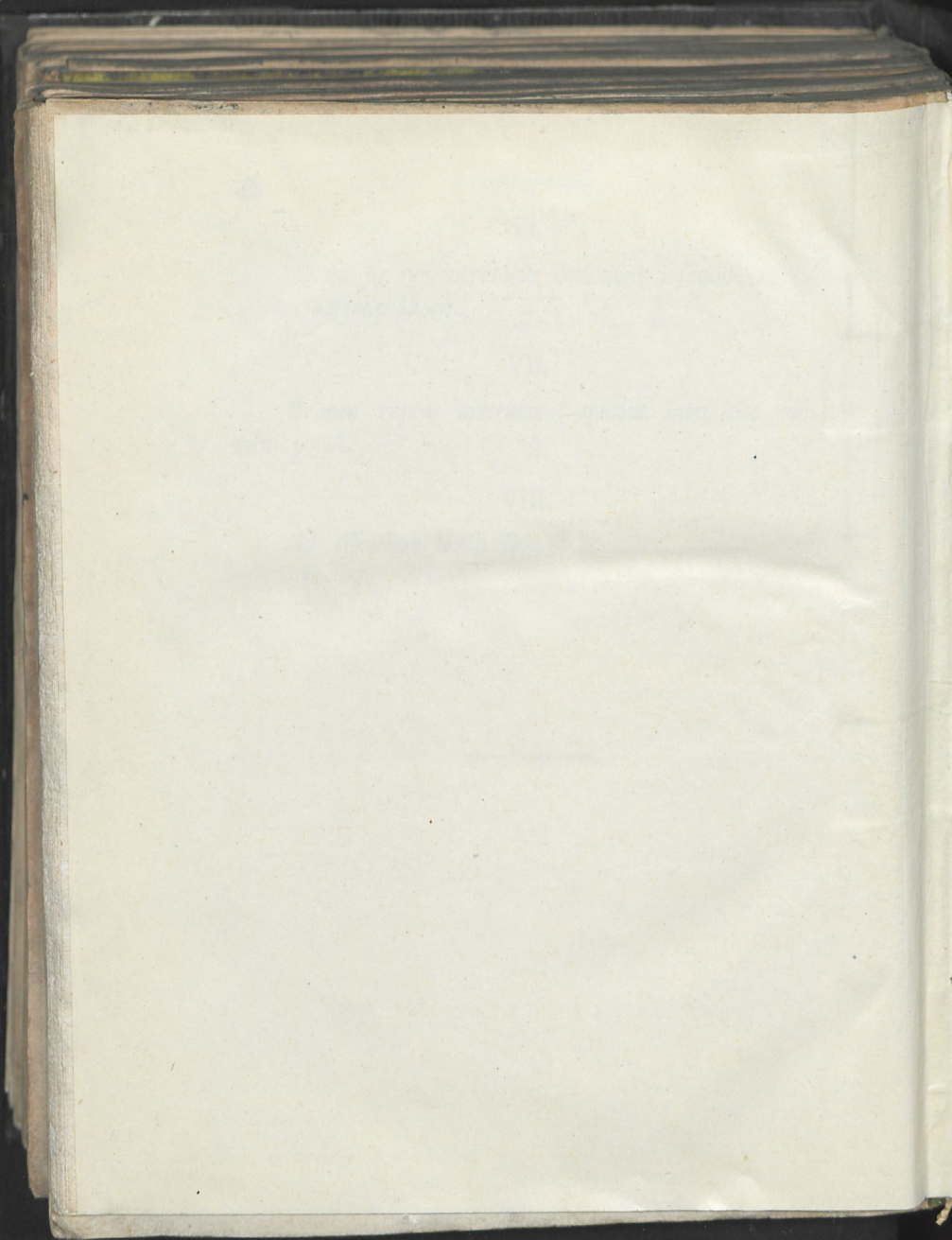
Res alteri commodata, ob improvissam necessitatem superuenientem, ante finitum usum repeti potest.

VII.

In computatione legitimae, filius iuste exhaeredatus, communerandus est.

VIII.

Partus Sponsae est legitimus.



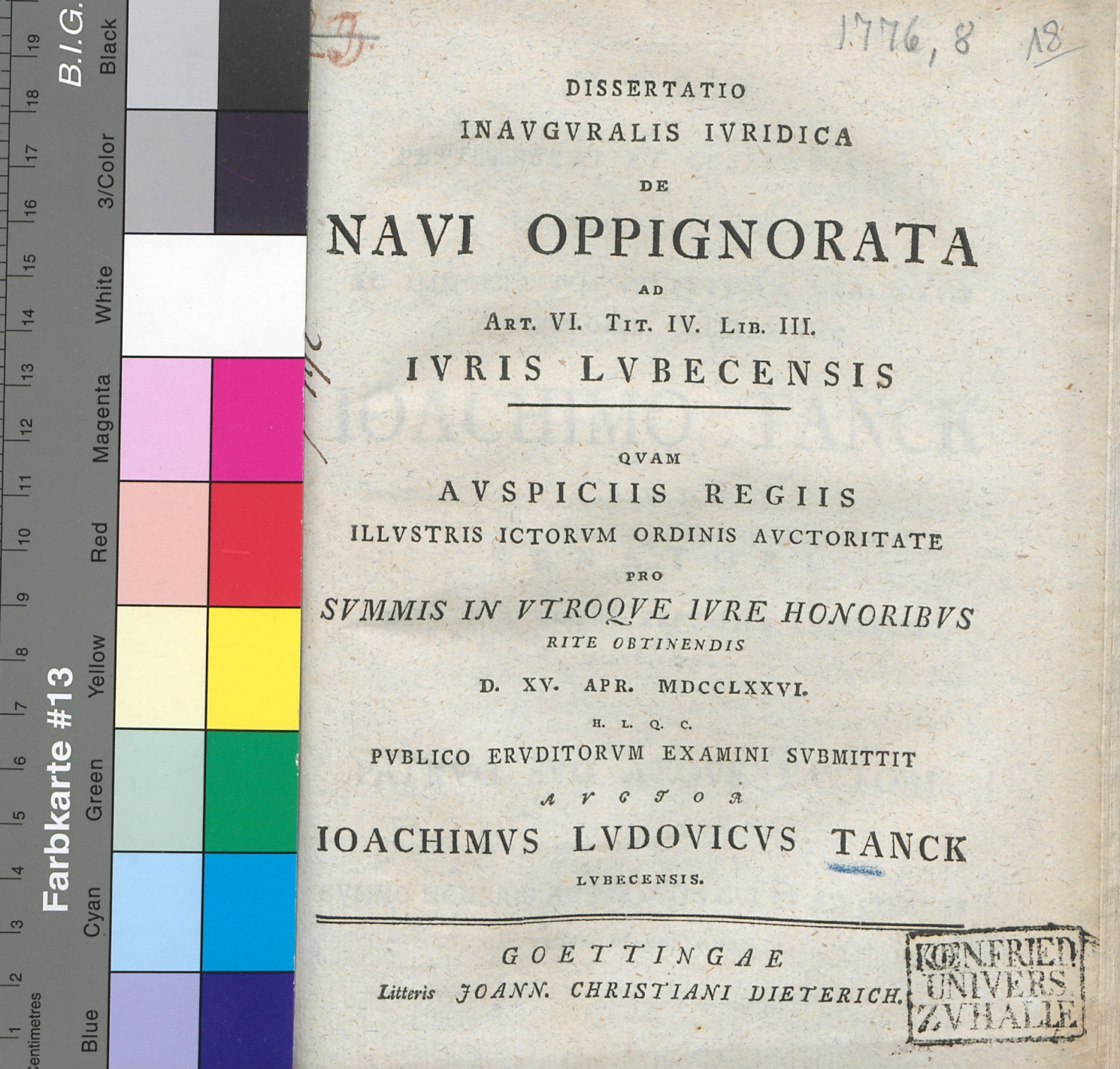
Göttingen, Diss., 1775-76

ULB Halle 3
005 301 432



6b.





1776, 8 18

DISSERTATIO
INAUGURALIS IURIDICA

DE
NAVI OPPIGNORATA

AD
ART. VI. TIT. IV. LIB. III.

IURIS LVBECENSIS

QVAM
AVSPICIIS REGIIS
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
PRO
SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
RITE OBTINENDIS

D. XV. APR. MDCCLXXVI.

H. L. Q. C.

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

A V C T O R

IOACHIMVS LVDOVICVS TANCK

LVBECENSIS.

GOETTINGAE

Litteris JOANN. CHRISTIANI DIETERICH.

